

Методика на истражување на компјутерски криминал

Вон.проф. д-р Светлана Николоска

НАСТАВНА СОДРЖИНА

- ▶ ПОИМ И ДЕФИНИРАЊЕ НА КОМЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ
- ▶ МЕЃУНАРОДНИ ПРАВНИ АКТИ – КОНВЕНЦИЈА ЗА КОМЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ
- ▶ КРИВИЧНО – ПРАВНИ АСПЕКТИ
- ▶ КОМПАРАЦИЈА НА ИНКРИМИНАЦИИ
- ▶ ПОЈАВНИ ОБЛИЦИ НА КОМЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ
- ▶ *Компјутерски кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот*
- ▶ *Компјутерски кривични дела против честа и угледот*
- ▶ *Компјутерски кривични дела против половата слобода и половиот морал*
- ▶ Компјутерски кривични дела против имотот
- ▶ Компјутерски кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството
- ▶ Компјутерски кривични дела против државата и против јавниот ред
- ▶ *Компјутерски кривични дела против правниот сообраќај*

НАСТАВНА СОДРЖИНА

- ▶ КРИМИНАЛИСТИЧКО ИСТРАЖУВАЊЕ НА КОМЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКА ФОРЕНЗИКА
- ▶ КОМЈУТЕРСКИ ИНЦИДЕНТ (КРИМИНАЛНА СИТУАЦИЈА)
- ▶ КОМЈУТЕРСКА ИСТРАГА
- ▶ ТИМ НА КОМЈУТЕРСКАТА ИСТРАГА
- ▶ ДИГИТАЛЕН (ЕЛЕКТРОНСКИ ДОКАЗ)
- ▶ ЧЕКОРИ ВО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ДИГИТАЛЕН ДОКАЗ
- ▶ АНАЛИЗА НА ЕЛЕКТРОНСКИ ДОКАЗ
- ▶ ПРАВОСУДНОСТ НА ДИГИТАЛЕН ДОКАЗ
- ▶ ПРЕВЕНЦИЈА ОД КОМЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ

ПОИМ, ДЕФИНИРАЊЕ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ

- ▶ ШТО Е КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ?
  - ▶ КОИ СЕ СТОРИТЕЛИ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ?
  - ▶ ДАЛИ ПОСТОИ ЕДИНСТВЕНА ДЕФИНИЦИЈА НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ?
-

Компјутерски криминал

- Компјутерскиот криминалитет е криминал на сегашноста и иднината
- Компјутерот за индустријата претставува трета индустриска револуција
- Сторителот на компјутерскиот криминалитет е гениј на злото
- Компјутерскиот криминалитет
- Компјутерскиот криминалитет како дел од организираниот економско – финансиски криминалитет
- Компјутерскиот криминалитет како дел од White Collar Crime
- Компјутерскиот криминалитет низ казненото законодавство на Република Македонија

МЕЃУНАРОДНИ ПРАВНИ АКТИ

- ▶ КОМПАРАЦИЈА НА НЕКОИ
ЗАКОНОДАВСТВА ЗА ИНКРИМИНИРАЊЕ НА
КОМПЈУТЕРСКИТЕ КРИВИЧНИ ДЕЛА

КРИВИЧНО – ПРАВНИ АСПЕКТИ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ

- ▶ КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ ВО
КРИВИЧНОТО ЗАКОНОДАВСТВО НА РМ

ПОЈАВНИ ОБЛИЦИ НА КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ

- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ СЛОБОДИТЕ И ПРАВАТА НА ЧОВЕКОТ И ГРАЃАНИНОТ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ ЧЕСТА И УГЛЕДОТ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИ ПОЛОВАТА СЛОБОДА И ПОЛОВИОТ МОРАЛ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ ИМОТОТ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ ЈАВНИТЕ ФИНАНСИИ, ПЛАТНИОТ ПРОМЕТ И СТОПАНСТВОТО
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ ПРАВНИОТ СООБРАЌАЈ
- ▶ КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ ПРОТИВ ЈАВНИОТ РЕД

КРИМИНАЛИСТИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛИТЕТ

- ▶ НАЧИН НА ИЗВРШУВАЊЕ
  - ▶ СРЕДСТВА НА ИЗВРШУВАЊЕ
  - ▶ МЕСТО НА ИЗВРШУВАЊЕ
  - ▶ МОТИВ НА СТОРИТЕЛОТ
  - ▶ ЛИЧНОСТА НА СТОРИТЕЛОТ
  - ▶ ЖРТВИ НА КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ
-

МУЛТИДИСЦИПЛИНАРЕН ПРИСТАП

- ▶ ТИМ НА ИСТРАГА
  - ▶ 1. ПРАВНИК
  - ▶ 2. ИНФОРМАТИЧАР
  - ▶ 3. КРИМИНАЛИСТ
-
- ▶ ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ
  - ▶ ПОЛИЦИЈА
  - ▶ ФИНАНСИСКА ПОЛИЦИЈА
  - ▶ ЦАРИНСКА УПРАВА

ОПШТЕСТВО - СТОРИТЕЛ - КРИВИЧНО ДЕЛО - КАЗНА - ЖРТВА (ОШТЕТЕН).

- ▶ **ИНКРИМИНИРАННОСТ**
- ▶ **ОТКРИВАЊЕ**
- ▶ **РАСВЕТЛУВАЊЕ**
- ▶ **ДОКАЖУВАЊЕ**
- ▶ **ПРЕВЕНЦИЈА**

- ▶ **ДОКАЗИ ЗА КРИВИЧНО ДЕЛО**
- ▶ **ДОКАЗИ ЗА ИДЕНТИТЕТОТ НА СТОРИТЕЛОТ**
- ▶ **ДОКАЗИ КОИ ГИ ПОВРЗУВААТ ДЕЛОТО И СТОРИТЕЛОТ**

ИСТРАГА НА КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ

- Компјутерски инцидент
- Главна цел на истрагата на компјутерските инциденти
- Поим на дигитален доказ

- СТАНДАРДИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕДУРИТЕ НА ФОРЕНЗИЧКАТА АНАЛИЗА
- ЕЛЕМЕНТИ НА ФОРМУЛИРАЊЕ СОП ПРОЦЕДУРИТЕ
- СТАНДАРДИЗАЦИЈА НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ОДЗЕМАЊЕ НА КОМПЈУТЕРОТ КАКО ДОКАЗЕН МАТЕРИЈАЛ

УЛОГАТА НА ПРЕДИСТРАЖНАТА ПОСТАПКА ВО РАСВЕТЛУВАЊЕ И ДОКАЖУВАЊЕ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ

- ▶ Кој е надлежен
  - ▶ Тим на истрага
  - ▶ Мерки и дејствија
  - ▶ Процедури на постапување
-

ОДРЕДУВАЊЕ НА КАРАКТЕРОТ НА КОМПЈУТЕРСКИОТ ИНЦИДЕНТ

- ▶ Карактерот на компјутерскиот инцидент зависи од:
  - ▶ Начинот на криминално делување
  - ▶ Мотивот – дали е имотен или друг мотив
  - ▶ Средствата на криминален напад користени од професионалци или аматери
  - ▶ Местото на криминален напад, случај, поврзаност
  - ▶ Тим на примање, селектирање на првични информации
-

КОРПОРАЦИСКА ИСТРАГА НА КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛ

- ▶ ГЕНЕРАЛИЗИРАНА ПОСТАПКА
- ▶ Истрага во 6 чекори
- ▶ *Елиминирање на очигледноста*
- ▶ *Поставување хипотеза на нападот*
- ▶ *Реконструкција на криминалниот напад*
- ▶ *Откривање на траги до осомничениот компјутер со кој е извршен криминалниот напад*
- ▶ *Анализирање на изворни, целни и посредни компјутери*
- ▶ *Собирање на докази, вклучувајќи го и самиот компјутер*
- ▶ *НАПОМЕНА: предавање на доказниот материјал во соодветна форма и облик за во понатамошна кривична постапка*

Дигитален доказ

- ▶ РЕЗУЛТАТИ ОД ИСТРАГАТА НА КОМПЈУТЕРСКИОТ ИНЦИДЕНТ
- ▶ ПРАВОСУДЕН АСПЕКТ НА ДИГИТАЛНИТЕ КОМПЈУТЕРСКИ ДОКАЗИ
- ▶ КОРИСНИЦИ НА КОМПЈУТЕРСКИТЕ ДД
- ▶ ФОРЕНЗИЧКА АНАЛИЗА НА КОМПЈУТЕР
- ▶ ПРОЦЕДУРА НА АКВИЗИЦИЈА НА ДИГИТАЛЕН ДОКАЗ
- ▶ ОСНОВНИ ПРОЦЕДУРИ И ПРАВИЛА ЗА РАКУВАЊЕ СО ДД
- ▶ СПЕЦИФИЧНОСТИ НА ВЕШТАЧЕЊЕТО ЗА КОМПЈУТЕРСКИОТ КРИМИНАЛ

КОМУНИКАЦИЈА ВО ПРЕДИСТРАЖНАТА ПОСТАПКА

- ▶ ДЕФИНИРАЊЕ НА УСЛОВИТЕ ЗА ИЗНЕСУВАЊЕ НА ДД
  - ▶ ЕДУКАЦИЈА НА ИСТРАЖНИТЕ И ПРАВОСУДНИТЕ ОРГАНИ
  - ▶ ПРЕВЕНЦИЈА ОД КОМПЈУТЕРСКИ КРИМИНАЛИТЕТ
-